בית הבן

העורכן, 4 ב-מאי 1951 גליון, מספר 69

העיטורים של שרגא ר. ל. להגדה של פסח תשי"א

ההגדה של פסח איננה סתם מהדורה חדשה של הגדת הקיבוץ הארצי, אלא הנה הגדה חדשה קודם כל בזכותו של ש ר ג א. וראוי הדבר לציון רב. ואין הכוונה להערכה אסתטית, יבואו ויעשו זאת אלה שסלאכתם בכך.

החידוש מהו?

עם לקיחתה של ההגדה ביד מרגיש אתה מסינוי יסודי. היא בהירה, מאירת עינים. היא לא גדושה מיניאטורות (זכר לכל אותן ההגדות עם דפוס רע, על פי נוסח אשכנז, פולין ורוסיה שיותר משקרבו לסיפורי האגדה הן רחו), אלא שולט בה הקוו הברור. אין כל ספק שרגא ידע יפה מהי המטרה שלפניו. עצם העובדה שיכול להגיש אתההגדה הזו לילדך מבלי שתצטרך לחטט בכדי לטצוא איזה מסל בולט בתוך ים המיניאטורות ומבלי שתצטרך להוסיף בודה של ביאורים—הנו היסג רב. אך מעל לסגולה יקרה זו ובפסח כשאנו מסובים עם ילדינו, ישנה חשיבות רבה במעלה זו— ישנה מזיגה מוצלחת של נאמנות לנושא הסיפורי ושאיבה ממקורות ההיסטוריה בעיטורים. אין זה חיכוי שטחי של מסורת— ומי כמונו יודע, כי שרגא לא בא אלינו ספוג מסורת יהודית עממית מהגולה— אלא ליטוד מקיף של סימבוליקה יהודית מקורית של התקופה ההיסטורית בה נגמרה— עכ"פ בקוויה הכלליים— העריכה של ההגדה. זוהי המאה שלפני החורבן ועד המאה שלאחר המרד של בר-כוכבא (ובמאמר מוסגר כדאי לציין, שחבל, שהוצא מההגדה אותו חלק הדן ברבי עקיבא וחבריו מחסידי מרד בר-כוכבא). כבר סער ההגדה מעמיד אותך על כך.

ה כ ת י ב : הוא זה המוכר מכתבות שנמצאו על מרידי בתי כנסת שלאחר החורבן ועד התקופה הביזנטינית, הוא נמצא על גלוסקמות מהתקופה שלפני החורבן ומי שעיין בגנזי מדבר יהודה היה יכול לגלות בלי קושי—למורת הסטיליזציה— את עקבות הכתב בו משתמש שרגא, עם התבה ש ל הס פוסית, האל"ף הנטויה וכו'. שרגא מכיר גם את הסימבוליקה ומיד הוא נותן אותה. הנה הפסים, העוברים כחוט השני בכל החוברת, הידועים לנו מהטלית. הרועה עם הטלה המציין את השלווה והשלום כפי שמבטאת זאת היונה מסמל גם את החודש. כיכרוע מזל ניסן— טלה. הבחירה זאת היתה מקורית, היא צרוף נאמן של מורשת תרבותית עם ביטוי ברוח הזמן. האוריגינאליות איננה בהינתקות מפורשת. כלתך/—ובזה יתרונו הנוסף לעומת ההגדה הקודמת— בשאיבה עמוקה ובכל זאת בלתי משתעבדת.

עם פתיחת העטיפה אתה מוזמן לארבע הכוסות. ו ה ג ב י ע— מסל של פסח— כבר במטבעות המכבים היה מבוע.

ת ח ו ר ד ש ה ז ה ה ד א ח ו ד ש ה א ב י ב— העץ מתחיל ללבלב. אך גם ה י ו ם ה י י ת ם ל ע ם—אלה הדגמים של שבטי ישראל. הנה גור אריה יהודה, זבולון לחוף הים, יששכר ודן—ספיפון עלי דרך והפסים— מוכרים לנו כבר מהטער.

היום אתם יוצאים בחודש ה א ב י ב— זה מחול האביב המתרונן. ושוב מזל ניסן—זה הטלה. קולו התור נשמע— אלה ציוצי הגוזלים.

ו ה ת א נ ה ו ה ע ז ר ב י ם נתנו ריח— העיטורים הם ממטבעות מתקופת המרד הגדול והסטיליזציה של הכוכב המשושה (ואם תרצו זה מגן דוד ואם תרצו זה גלגל החמה המנסה בחקיע) המשרידי ארון קודש שנתגלה באשקלון.

נ צ א ה ש ד ה— ה נ צ ו ז ה ד ל ת ר ו ת

חשיבות רבה-אף ראשוני.

בהזדמנות זו אנו מעלים את תשומת לב ועדת החברים שיש לגסור את ההגרלה של דירות שיכון הוותיקים בהקדם כדי שלא נתעכב בעבודות הגמר של הארונות(צבע).

ד ו ח ב ר י ה

דו"ח על קבוצת "ג ה ק ל י ם"

לא קל היה לתאר ברו"ח קצר וכולל את ילדי בית הספר ופעולותיהם במשך השנה שעומדת לחלוף: הרי פעולותיהם והתפתחותם מהוות תהליך רצוף שמשך שנים רבות והגילויים הבולטים ביותר הם, קשה לקבוע מאין להתחיל ודיותר קשה לאמר: הנה זאת השבנו, לזאת הגענו באופן מוחלט; כי ההתפתחות נמשכת תוך הצלחות וכשלונות.

הם לפני שנגע לתאור קבוצת מרקיס נקבע לנו שאלה ונבקשה להשיב עליה: מה תפקידנו החינוכיים ביחס לבנינו?

והנה דעתי: אנו מתכוננים ליצור חברה, חברה ילדים אשר תתאחדנה, תעלה את היחידים שבה, תעצב דמותם ודמותה היא, תוך השתלבות הדרגתית בחיי החברה הקבוצית. הכלים הדרושים לכך הם(בהתאם לגיל ילדינו):

א.) הלימודים בשטחים שונים

ב.) משק הילדים בכל עניניו, חיי והדומם.

חברת הילדים שלנו מתרקמת מתוך היאחזות במשך שנים רבות, החל מן השישיה במשך הגנון, הלמה בגן ובמשך שנות בית הספר, כל יחיד תופס בה את מקומו, משפיע על החברה ומושפע ממנה.

בגן, התלות של הילדים במחנך היא גדולה, הילדים פונים אליו לעזרה תמידית בעבודה, בטיפול, ביחסי החברים. בשנת הלימודים הגו- כחית ראיתי את הילדים משתחררים לאט מן ההזדקקות להתערבות המחנך גם בטיפול וגם ביחסי הגומלין שביניהם. התערבות המחנך נעשית מדי פעם בפעם פחות ישירה בה במידה שהבעיות הנוגעות לכלל חיי הילדים מובאות לשיחת החברה.

הניתוק ההדרגתי של הילדים מן המבוגר כמדריך מתוך התערבות מסמן את השגת "העצמאות".

"עצמאות" זאת וטיבה למעשה מותנים ביחסים שבין החני- כים והמחנך. כנראה עצמאות זאת תשמש בעיקר למטרות קונסטרוקטיביות רציניות לחברה במידה שהילדים הזדהו עם המחנך השב מתוך אהבה.

הילדים משתקים הרבה ביניהם, מתארגנים לחיפוש אחרי הצפורים, הפרחים, לעבודות שונות(כגון טיפול בעצים, שריפת קוצים, טילים מטותפים).

אפשר לציין כאן דרך אגב כי יש החופש מתאימים יותר להסתכלות התופעות האלה מאשר ימי העבודה הרגילים: אירגון יום העבודה מכניס את החברה בולה למסגרת מחיבת אשר בגבולות הצרים של הזמן שלה סוגרת ומונעת פעולות ספונטניות רבות בפני כל הילדים.

בהתחלת שנת הלימודים הזאת התחלנו כבר לעבור לסדר יום ואירגון עבודה מחיבים יותר מאשר אלה הנהוגים בגן המעבר- בשנה שעברה. הדרישות להישגים גברו ובהדרגה עברנו ליום לימודים כפי שנהוג בערך בבתי הספר של קבוצינו. יום העבודה של הילדים שלנו מסודר מדלקמן:

7.00 - 7.20	התעמלות
8.15 - 9.15	עבודה עצמית
9.30 - 10.00	ריכוז
10.00 - 11.00	הפסקה, עבודה במשק הילדים
11.00 - 12.00	ריכוז שני, משחקים, שירה.
1.30 - 2.00	סיכום עבודות היום, סיפור בהסכמה.
20.00 - 20.30	שיחת הערב, הוראות ליום המחר, סיפור.

הקשורים לקיבוצנו ליום או לזמן יותר מסוים לעזרת המשק. אנשים מספר פנו כבר קודם בהצעה דומה אלינו. הרעיון הזה של בריגאדות עזרה, של עזרת העיר לכפר בזמן העונה אינה חדשה, וביחוד בארצות הדימוקראטיות העממיות זה דבר מקובל מאוד. אנחנו חושבים, כי הדבר יתן לנו משהו ונוכל להקל גם בדרך זו במידה מסויימת על המצוקה הקשה בעבודה. אנחנו חושבים גם, כי זאת היא חובה מוסרית של כל אלה אשר לעמים קרובות נהנים אצלנו מקבלת אורחים יפה. החברים מתבקשים להתקשר עם קרוביהם ומכיריהם בענין זה ולהודיע למזכירות על מתנדבים לשם קביעת הסידורים.

סיכום שיחות הקיבוץ:

4.9 – הצעת ועדת החברים לתוך הוותק לשיכון הוותיקים נתקבלה ב-25 קולות.

14.4 – שיחת חברים: נתקבלו בתנאי מועמדים: זפרירה ואהרה הרבלדשטיין בנימין ונאורה מרמרן, משה נמרים קניג. הצבעה אישית תתקיים על קבלת החברים האלה: יהובה ושושה וויס, חייה בלאז, בן דוד, שלומה ויעל גבעון, מיכל פרסי, אורה שושה ונחמה.

תוכנית הבנייה הועברה לפני דיון סופי לוועדת הבנייה.

הוחלט לחייב את מאיר להיכנס לעבודה ברפת.

במערכת החינוך.

ילדים: נדחה בגלל התגייסותך של שניו ועכשו הננו נגשים למימוש הביצוע.

צעצועים-שיור חצרות ילדים: לרגל קשיים בהשגת חומרי-עץ ומתכת וגם כדי להתאים את ייצור הצעצועים לצרכי הילדים החלטנו לבצע זאת על ידי בעלי מקצוע. הננו מציעים שכל חבר (מלבד נגרים, מסגרים, תופרות) יעסיד חצי יום עבודה לרשות הסידור ותמורת זה יעסיד הסידור לרשות מפעל יום הילד את בעל המקצוע הדרוש; על ידי כך נעמדו לרשותנו כ-100 ימי עבודה של בעלי מקצוע – דבר לא מבוטל. אם יהיו מספר חברים בעלי היוזמה אשר יעדיפו בכל זאת בעצמם לעשות משהו, עליהם לקנות אל שניו או למשה.

קנינו בהזדמנות כמות רצינית של צעצועים ממשלוח אמריקאי.

שיפורים: עד יום הילד יש בדעתנו, בעזרת ההורים, להשלים עד לשלב מסויים את השיפורים בבתי הילדים, כבר התחלנו בכך וגם בתים יבואו תורם. הננו פונים לחברים להתפנות במיוחד באותם השעות אשר מתגייסים לשיפורי הבית.

לשולמית ולאלי מזל טוב להולדת ירון.

סמינריון חינוכי: בהעדר לוין אשר ציפינו לבואו הכזיב. רחל מנור הבטיח לנו לבוא בימים אלה ותרצה אצלנו על "חברת הילדים" (גיל בית הספר יעקב שלנו ירצה על הנושא " יסודות הפסיכואנליזה בהשקפת חינוכנו " התקשרנו עם שמואל גולן וקבלנו 3/4 הבטחה שיבוא וישוחח אתנו על הנושא " הפיכואנליזה והמרקסיזם ".

חגיגת יום הילד: הלהקה הדרמטית מכינה הצגה נחמדה לילדים את " הכיפה האדומה.

פוטש זכין ערב של סרטים קצרים המתאימים לילדים האוסנים שלנו מכינים " ביתנו " מצויר ומצולם

הגוער הטורקי מכין לבו הפתעה.

ש י כ ו ן ל י ל ד י ם : התוכנית אשר הבאנו ואשר אושרה על ידי ועדת הטסק היה כדי לפתור את בעיות השיכון הילדים לשנתיים הקרובות. אך מה לעשות, קצב הבנייה אינו מדביק את קצב הילודה וקצב הילודה אינו רוצה להתחשב בפיגור בבנייה!

התוכנית היתה: א) להפוך את בניין א' לשתי שישיות על ידי פתיחת דלת בטחיצה בין החדרים החיצוניים לבין הפנימיים.
ב) להפוך את אחד הצריפים לשתי שישיות.
ג) להתקין את אחד הצריפים לבית חולים לילדים.
ד) להתחיל את בניית בית הספר בחודש מאי ולהשלימו בסוף 1951;
ה) להתחיל בספסבר את בניית בית התינוקות.

אך מסום ששיכון הוותיקים לא הושלם כפי הטקווה, אי אפשר לפנות את הבנין ואת הצריף ולהתקינם לשתי שישיות. ומכיון שהבנייה מפגרת אינני רואה מכוי שבניין בית הספר יוחל במאי ומכיון שלא יוחל בזמן גם לא יושלם בזמן... וכו' הנני רוצה להביא ל י ד י ע ת החברים המנהלים את המשק שאם לא נתניים להמצאת שיכון לילדים תווצר אנדרלטוסיה נמורה ויתכן שנאלץ לשכן את הילדים בחדרי הוריהם - ואם בניין בית הספר לא יוחל במועדו נכנס למצב ביש ללא מוצא.
הנני גם רוצה להודיע שמערכת החינוך **לא תישא** לא באחריות ולא בצוסס של המצב שעלול להווצר.

ה ש ת ל מ ו י ו ת : זילפה יצאה לקורס של מטפלות בגנים.
אבקה חוזרת בחודש מאי.
עם שיבתה של זילפה יש ברעתנו לשלוח חברה לקורס של פעוטונים.
עם שיבתה של אבקה חברה לקורס למטפלות בילדים חולים.

העוסס של ההשתלמויות הוא גדול מאוד גם מבחינה מספית, מבחינת שחרור האדם מהעבודה, אך זה הכרחי, זאת הדרך האפשרית להרים את רמת החינוך וליצב את מערכת החינוך. הקשיים שנוצרו אדם להשתלמות הם קשיים חולפים וההשתלמות זה נכס שאיננו מוסיף רק לאדם אשר קבל אותה אלא גם לסביבתו. מצד ועדת העבודה הגענו להבנה, אם כי לא מבלי עמידה על המקח וזה מתוך הקשיים המבים שהסידור נתון בהם.

ב י ת ה ת י נ ו ק ו ת : בלהה יצאה את בית התינוקות. בסיבה לכבוד סיום תפקידה נשמעה הערכה לעבודתה בהתחשב בנסיונות הקשים באופן בלתי רגיל בהם התנסתה. הנני תקוה שלאחר תקופת נופש בלהה תשוב אל מערכת החינוך ותתפוס את המעמד הראוי לה.

עם שיבתה של אבקה נושי נכנסת לבית התינוקות. אתו יוצאת ומקבלת קבוצת 00000 במקום נושי נכנסת פרחה ק. רבקה תדריך את מטפלות התינוקות החדשות.

ישראל פנ'י